

Reflexions sobre Shakespeare

«Ell [Shakespeare] va crear el teatre [anglès]. El seu, era un geni ple de força i de fecunditat, de natural i de sublim, sense la més petita espurna de bon gust ni el menor coneixement de les regles [dels clàssics grecolatins]».

Voltaire, 1734

Voltaire, *Cartes filosòfiques* (1734). Traducció de Joan Tarrida; edició a cura de Ramon Alcoberro. Barcelona: Edicions 62, 1994, p. 131 [carta divuitena]

*

«Aquest, doncs, és el mèrit de Shakespeare: el fet que la seva dramaturgia sigui l'espill de la vida. [...] Un joc de paraules és per a Shakespeare el que els vapors lluminosos són per al viatger; el segueix en totes les aventures, i acaba desviant-lo del seu camí i englotint-lo en el fang. [...] Un joc de paraules fou per a ell la fatal Cleopatra per la qual perdé el món, i fou feliç de perdre'l».

Samuel Johnson, 1765

Samuel Johnson, *Prefaci a Shakespeare* (1765). Traducció de John Stone i Enric Vidal; pròleg de John Stone; epíleg de Harold Bloom. Barcelona: Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2004, p.66 i p.74.

*

«El cos i la substància de les seves obres van sorgir de les profunditats insondables de la seva ment oceànica».

Samuel Taylor Coleridge, *Table Talk*, 1835

*

«Després de Déu, Shakespeare fou qui més creà».

Alexandre Dumas, fill (1824-1895)

*

«Shakespeare és, abans que res, una imaginació. [...] Si mai un home no ha merescut gens la bona qualificació: 'és sobri', aquest és, sens dubte, William Shakespeare. [...] Shakespeare és la fertilitat, la força, l'exuberància, la mamella inflada, la copa escumosa, la bóta a punt de rebentar, la saba en excés, el torrent de lava, el remolí de gèrmens, la vasta pluja de vida, tot a milers, tot a milions, sense reticències, sense lligams, sense estalvi, la prodigalitat excessiva i tranquil·la del creador».

Victor Hugo, *William Shakespeare*, 1864

Victor Hugo, *Shakespeare*. Traducció de Melcior Comes. Muro, Illes Balears: Ensiola, 2008, p.21 i p.41.

*

«Shakespeare i Dante són el centre del Cànon perquè superen tots els altres escriptors occidentals en acuitat cognitiva, energia lingüística i poder d'invenió. És ben possible que tots aquests tres elements es fonguin en una passió ontològica que és la capacitat per la joia, o el que Blake volia dir amb el seu *Proverb of Hell* (*Proverbi de l'infern*): 'L'exhuberància és bellesa'» [...] Shakespeare és el Cànon. És ell qui estableix els criteris i els límits de la literatura».

Harold Bloom, *The Western Canon*, 1994

Harold Bloom, *El Cànon Occidental. Els llibres i l'escola de les edats*. Traducció i notes de Lluís Comes i Arderiu. Barcelona: Columna, 1995, p.57 i p.61.